

2023

PODNIKANIE MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV

ZUZANA KAPSDORFEROVÁ
MÁRIA DOBIŠOVÁ
PETRONELA ŠVIKRUHOVÁ
VERONIKA ZÁBOJNÍKOVÁ
MATEJ ČEREŠ

Názov: **Podnikanie malých a stredných podnikov**

Autori: **prof. Ing. Zuzana Kapsdorferová, PhD. (1,13 AH)**

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Fakulta ekonomiky a manažmentu

Ústav ekonomiky a manažmentu

JUDr. Mária Dobišová (0,67 AH)

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Fakulta ekonomiky a manažmentu

Ústav ekonomiky a manažmentu

Ing. Petronela Švikruhová, PhD. (0,86 AH)

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Fakulta ekonomiky a manažmentu

Ústav ekonomiky a manažmentu

Ing. Veronika Zábojníková (2,51 AH)

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Fakulta ekonomiky a manažmentu

Ústav ekonomiky a manažmentu

Ing. Matej Čereš (1,90 AH)

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Fakulta ekonomiky a manažmentu

Ústav ekonomiky a manažmentu

Recenzenti: **doc. Ing. Zuzana Poláková, PhD.**

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Fakulta ekonomiky a manažmentu

Ústav štatistiky, operačného výskumu a matematiky

Ing. Miroslava Brathová

Mybrain Academy

Schválila rektorka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity
v Nitre 26. 4. 2023 ako vysokoškolskú učebnicu.

ISBN 978-80-552-2637-8

Obsah

Zoznam skratiek	7
Zoznam tabuliek	9
Zoznam obrázkov	9

Kapitola 1

Význam malého a stredného podnikania v ekonomike štátu.....	11
1.1 Vymedzenie pojmov podnikateľ, podnikanie a podnik	12
1.2 Funkcie podniku.....	12
1.3 Klasifikácia malých a stredných podnikov (MSP).....	13
1.4 Impulzy a faktory podnikania.....	16
1.5 Národohospodárske funkcie MSP v SR, znaky a nevýhody malých a stredných podnikov v SR.....	17
1.6 Vývoj podnikania v Slovenskej republike.....	17

Kapitola 2

Podnikateľské prostredie v SR a životný cyklus podniku	21
2.1 Podnikateľské prostredie v SR	22
2.2 Životný cyklus podniku	23

Kapitola 3

Ja a podnikanie – osobnosť podnikateľa.....	27
3.1 Pohľad na podnikateľa	28
3.2 Osobnosť podnikateľa	29
3.2.1 Osobnostné aspekty skutočného podnikateľa.....	30
3.3 Profil úspešného podnikateľa.....	30
3.3.1 Disciplína.....	31
3.3.2 Kreativita.....	32
3.3.3 Motivácia	34
3.3.4 Vášeň	34
3.3.5 Sebauvedomenie.....	35
3.3.6 Empatia.....	36
3.3.7 Podstupovanie rizika – riskuj!.....	37

Kapitola 4

Právne formy podnikania	39
4.1 Právna forma podnikania.....	40
4.2 Právne formy podnikania fyzických osôb.....	40

4.2.1	Živnostník	41
4.2.2	Podnikanie vykonávané prostredníctvom osobitných predpisov	42
4.2.3	Samostatne hospodáriaci roľník.....	43
4.3	Právne formy podnikania právnických osôb	43
4.3.1	Verejná obchodná spoločnosť.....	45
4.3.2	Komanditná spoločnosť.....	46
4.3.3	Spoločnosť s ručením obmedzeným.....	47
4.3.4	Akčiová spoločnosť.....	49
4.3.5	Jednoduchá spoločnosť na akcie.....	50
4.3.6	Družstvo.....	52
4.3.7	Európske zoskupenie hospodárskych záujmov	53
4.3.8	Európska spoločnosť.....	55
4.3.9	Európske družstvo.....	56
4.3.10	Európska súkromná spoločnosť	58
4.3.11	Nadácia.....	58
4.3.12	Nezisková organizácia	59
4.3.13	Neinvestičný fond.....	61
4.3.14	Obec	62
4.3.15	Štátny podnik	62
4.3.16	Sociálny podnik.....	63
4.4	Podnikanie bez právnej subjektivity.....	65
4.4.1	Zmluva o tichom spoločenstve.....	65
4.4.2	Podnikanie v združení bez právnej subjektivity	66

Kapitola 5

Podnikateľské nápady a tvorba podnikateľského plánu	67
5.1 Začínajúci podnikateľ	68
5.2 Kde hľadať podnikateľské nápady?.....	68
5.3 Podnikateľský plán	69
5.3.1 Obsah titulnej strany podnikateľského plánu.....	70
5.3.2 Zhrnutie	71
5.3.3 Popis spoločnosti	71
5.3.4 Organizačná štruktúra a riadenie	71
5.3.5 Popis produktu/služby.....	71
5.3.6 Analýza trhu	71
5.3.7 Popis konkurencie a jej analýza	72
5.3.8 Marketingový a predajný plán – stratégia vstupu na trh.....	72
5.3.9 Zabezpečenie vlastníckych práv IPR (intellectual property rights)	73
5.3.10 Výrobný plán	73
5.3.11 Personálne plánovanie	74

5.3.12 Finančný plán.....	74
5.3.13 Prílohy podnikateľského plánu	74

Kapitola 6

Podpora podnikania pre malé a stredné podniky	75
6.1 Legislatívny a inštitucionálny rámec podpory malých a stredných podnikov	76
6.1.1 Legislatívny rámec podpory malých a stredných podnikov	76
6.1.2 Inštitucionálny rámec podpory malých a stredných podnikov.....	77
6.2 Európska sieť na podporu podnikania	77
6.2.1 Poradenské oblasti Európskej siete na podporu podnikania.....	79
6.3 Financovanie prostredníctvom politik, inštitúcií a projektov EÚ	81
6.4 Slovak Business Agency	83
6.4.1 Finančné služby	83
6.4.2 Nefinančné služby	84
6.4.3 Schéma podpory rodinného podnikania.....	84
6.5 Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu.....	85

Kapitola 7

Inovácie v malých a stredných podnikoch	87
7.1 Definícia inovácie.....	88
7.2 Úloha inovácií v podnikaní.....	88
7.3 Druhy inovácií.....	89
7.3.1 Inovačná matica	89
7.3.2 Iné typy inovácií.....	92
7.4 Inovačné bariéry malých a stredných podnikov.....	93
7.5 Business Model a Business Model Canvas	94
7.5.1 Business Model Canvas.....	94
7.6 Startup.....	98
7.6.1 Špeciálne úvahy pri startupe	98
7.6.2 Výhody a nevýhody startupov	99
7.6.3 Čo je crowdfunding ?	100

Kapitola 8

Rodinné podniky	103
8.1 Definícia rodinného podniku	104
8.2 Typy rodinných podnikov.....	108
8.3 Výhody a nevýhody rodinných podnikov.....	109
8.4 Problémy v rodinných podnikoch	109
8.4.1 Generačná výmena a nástupníctvo.....	110

Kapitola 9

Hospodárska súťaž.....	113
9.1 Makroekonomické hľadisko ochrany hospodárskej súťaže	114
9.2 Ochrana hospodárskej súťaže z mikroekonomického hľadiska	115
9.2.1 Konanie v hospodárskej súťaži	116
9.2.2 Konanie v rozpore s dobrými mravmi súťaže	116
9.2.3 Konanie, ktoré je spôsobilé privodiť ujmu iným súťažiteľom alebo spotrebiteľom	117
9.3 Skutkové podstaty nekalej súťaže.....	117
9.3.1 Klamlivá reklama (§ 45 Obchod. zák.)	117
9.3.2 Klamlivé označenie tovaru a služieb (§ 46 Obchod. zák.)	118
9.3.3 Vyvolanie nebezpečenstva zámeny (§ 47 Obchod. zák.)	118
9.3.4 Parazitovanie na povesti (§ 48 Obchod. zák.)	119
9.3.5 Podplácanie (§ 49 Obchod. zák.)	119
9.3.6 Zľahčovanie (§ 50 Obchod. zák.)	119
9.3.7 Porušenie obchodného tajomstva (§ 51 Obchod. zák.)	119
9.3.8 Ohrozovanie zdravia a životného prostredia (§52 Obchod. zák.)	120
 Použitá literatúra	 122

Zoznam skratiek

a. s.	akciová spoločnosť
B2B	Bussiness to Business
B2C	Business to Customer
BMC	Business Model Canvas
COSME	program EÚ pre konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov
ČR	Česká republika
DIC	daňové identifikačné číslo
EBITBA	Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization zisk pred odpočítaním úroku, dane, odpisy a amortizácia
ECN	Európska sieť pre hospodársku súťaž
ECA	Európske súťažné autority
EEN	Enterprise Europe Network Európska sieť na podporu podnikania
EHP	Európsky hospodársky priestor
EÚ	Európska únia
EK/EC	Európska komisia/European Council
ERP	Enterprise Resource Planning
EZH	Európske zoskupenie hospodárskych záujmov
FO	fyzická osoba
FS	finančná správa
GEM	Global Entrepreneurship Monitor globálny monitoring podnikania
ICN	International Competition Network Medzinárodná sieť pre hospodársku súťaž
IPP	index podnikateľského prostredia
IPR	Intellectual Property Rights zabezpečenie vlastníckych práv
j. s. a.	jednoduchá spoločnosť na akcie
KPI	klúčové výkonnostné indikátory
k. s.	komanditná spoločnosť
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

MSP	malé a stredné podniky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
n. f.	neinvestičný fond
n. o.	nezisková organizácia
NR SR	Národná Rada Slovenskej republiky
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
Obč. zák.	Občiansky zákonník
Obchod. zák.	Obchodný zákonník
OR	Obchodný register
PAS	Podnikateľská aliancia Slovenska
PMSP	podnikanie malých a stredných podnikov
PO	právnická osoba
PRJ	ročná pracovná jednotka
R & D	Research and Development vývoj a výskum
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SBA	Slovak Business Agency
SCE	Európske družstvo
SE	Európska spoločnosť
SHR	samostatne hospodáriaci roľník
SPE	Európska súkromná spoločnosť
SR	Slovenská republika
s. r. o.	spoločnosť s ručením obmedzeným
ŠÚ	štatistický úrad
TED	Tenders Electronics Daily
v. o. s.	verejná obchodná spoločnosť
Zb.	Zbierka zákonov
Z. z.	Zbierka zákonov
ŽZ	Živnostenský zákon

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1.1	Klasifikácia MSP podľa Európskej komisie č. 2003/361/EC a nariadenia EÚ č. 651/2014	14
Tabuľka 1.2	Počet podnikateľských subjektov podľa veľkostnej kategórie a právnych foriem v roku 2021 v SR.....	15
Tabuľka 1.3	Prehľad počtu FO – podnikateľov (MSP) podľa právnych foriem v roku 2021 v SR.....	15
Tabuľka 1.4	Prehľad počtu PO MSP podľa jednotlivých právnych foriem v roku 2021 v SR.....	16
Tabuľka 1.5	Push a pull faktory podnikania.....	16
Tabuľka 1.6	Trendy ovplyvňujúce podnikanie	19
Tabuľka 3.1	Rodení alebo tvorení podnikatelia (born vs. made)	29
Tabuľka 4.1	Základné ustanovenia v. o. s.	46
Tabuľka 4.2	Základné ustanovenia k. s.	47
Tabuľka 4.3	Základné ustanovenia s. r. o.	48
Tabuľka 4.4	Základné ustanovenia a. s.	50
Tabuľka 4.5	Základné ustanovenia j. s. a.	51
Tabuľka 4.6	Základné ustanovenia družstva	53
Tabuľka 4.7	Základné ustanovenia EZHZ.....	54
Tabuľka 4.8	Základné ustanovenia SE	56
Tabuľka 4.9	Základné ustanovenia SCE.....	57
Tabuľka 4.10	Základné ustanovenia nadácie.....	59
Tabuľka 4.11	Základné ustanovenia n. o.	60
Tabuľka 4.12	Základné ustanovenia n. f.	62

Zoznam obrázkov

Obrázok 1.1	Typy podnikov z hľadiska právnych foriem.....	13
Obrázok 1.2	Vývoj počtu MSP v rokoch 2008 – 2021 v SR	15
Obrázok 2.1	Faktory podnikateľského prostredia.....	22
Obrázok 2.2	Fázy životného cyklu podniku.....	25
Obrázok 4.1	Klasifikácia právnych foriem podnikania FO	41
Obrázok 4.2	Klasifikácia právnych foriem podnikania PO zapísaných v OR alebo v inom príslušnom registri, ktoré sú zamerané na tvorbu zisku	44
Obrázok 4.3	Klasifikácia právnych foriem podnikania PO zapísaných v OR alebo v inom príslušnom registri, ktoré nie sú zamerané na tvorbu zisku	45
Obrázok 6.1	Inštitucionálny rámec podpory MSP na Slovensku.....	77
Obrázok 7.1	Inovačná matica	91
Obrázok 7.2	Príklad Business Model Canvas.....	95
Obrázok 8.1	Model rodinného podniku	105

KAPITOLA 1

VÝZNAM MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA V EKONOMIKE ŠTÁTU

*Ak budete ďalej čakať
na správny čas,
premrháte celý život
a nič sa nestane.*

Obsah kapitoly:

- podnikateľ, podnik a podnikateľská činnosť,
- faktory vplývajúce na podnikanie,
- história podnikania v SR.

2023

NITRA

PODNIKANIE MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV

ZUZANA KAPSDORFEROVÁ
MÁRIA DOBIŠOVÁ
PETRONELA ŠVIKRUHOVÁ
VERONIKA ZÁBOJNÍKOVÁ
MATEJ ČEREŠ

Vydala: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Vydanie: prvé

Náklad: 150 ks

Rok vydania: 2023

Počet strán: 127

Jazyková korektúra: Hana Šmehilová

Grafická úprava: Tatiana Šmehilová

Tlač: Vydavateľstvo SPU v Nitre

AH-VH: 7,07-7,28

ISBN 978-80-552-2637-8

Táto publikácia bola vytlačená na ekologickom papieri.

